

25 Manieren om te vragen aan leerlingen: wat is voor jou het verschil tussen goed en fout op internet?

Jongeren zijn slachtoffer op internet, maar ze kunnen ook dader zijn. Door bijvoorbeeld het schoolsysteem te hacken of het systeem plat te leggen met een DDos-aanval. Hoe praat je met leerlingen over informatiebeveiliging en internetcriminaliteit? Dit zijn de 25 manieren van Remco Pijpers (specialist jeugd en media van Kennisnet) om met 10- tot 18-jarigen te praten over: wat is het verschil tussen goed en fout op internet? Met deze hulpvragen kun je in dialoog gaan met je leerlingen over een moeilijk onderwerp.

1. In films als Batman en Superman draait het om de held en de boef. Het goed tegen het kwaad. Wat is voor jou op internet goed en wat is het kwaad?
2. Wat is de beste film over de risico's van internet die je hebt gezien? Waarom vond je de film zo goed?
3. Stel: iemand steelt de wachtwoorden van je sociale-media-accounts, zoals SnapChat en Instagram. Wat is dan het ergste dat er zou kunnen gebeuren?
4. Stel dat iemand je WhatsApp-account hackt. Wat kan er gebeuren? En wat voor soort zaken mogen absoluut niet naar buiten?
5. Leerlingen maken fouten op internet. Net als volwassenen. Ze laten bijvoorbeeld hun wachtwoord ergens slingeren. Wat is jouw stomste veiligheidsblunder op internet?
6. Wat is jouw manier om een sterk wachtwoord te maken? En wat moet je bij het kiezen van een wachtwoord vooral niet doen?
7. Welke drie dingen moeten kinderen volgens jou minimaal weten over veilig internet aan het einde van de basisschool?
8. Welke drie dingen moeten leerlingen volgens jou minimaal weten over veilig internet aan het einde van de middelbare school?
9. Hoe leg je aan hele jonge kinderen uit wat veilig internetten is? Hoe zou jij dat doen?
10. Als jij leraar was en een les over cybersecurity of veilig internet zou geven, wat zou je leerlingen dan in elk geval leren?
11. Een faker is iemand die zich voordoeft als een ander. Soms om je in te palmen en seksuele handelingen te laten verrichten voor de webcam. Hoe herken je een faker, op bijvoorbeeld Facebook, Instagram of in een game? Wat zijn jouw gouden tips?
12. Het komt voor dat kinderen inbreken op elkaars account en grappige foto's plaatsen op bijvoorbeeld een Instagram-pagina van een ander. De bedoeling was niet om iemand kwaad te doen, is de uitleg vaak achteraf. Het was een grapje. Maar op iemands account inbreken, is wel strafbaar... Wat is voor jou het verschil tussen een grapje en crimineel gedrag op internet? Wanneer gaat iemand echt te ver?
13. Wat voor straf verdient iemand die je gesprekken hackt en deelt met de hele wereld? En iemand die de bank hackt en de bankgegevens van mensen met de hele wereld deelt?
14. Vind je het terecht dat een school een leerling die zich digitaal misdraagt, schorst of zelfs van school stuurt?
15. Een vader ontdekte dat de onbekende jongen van 17 die op internet zijn dochter seksueel belaagde, in werkelijkheid een man van 46 was. Hij zocht hem op en takelde hem zo hard met een sneeuwschuiver toe, dat er tegen de vader een celstraf van zes jaar werd geëist. Als jij op de stoel van de rechter zou zitten, wat zou jouw besluit zijn?

16. Welke criminelen zijn er op internet? Wat is jouw top drie van de ergste soort internet-criminelen?
17. Kun je ook bewondering hebben voor wat online criminelen online voor elkaar krijgen? Zo ja, waarom? Zo niet, waarom niet?
18. Stel dat een cybercrimineel je zou vragen om hem een handje te helpen. Hij betaalt je vijftig Euro per uur. Zou je het doen? Waarom niet, waarom wel?
19. Wanneer is hacken ethisch acceptabel, wanneer niet?
20. Stel, je bent directeur van een cybersecurity-bedrijf en je zoekt nieuwe werknemers. Een leerling is digitaal heel handig en wil voor je komen werken. Hij solliciteert. Wat wil je terugzien op zijn CV? Je gaat ook op zijn naam Googelen. Wat wil je beslist niet tegenkomen op internet?
21. Een hacker die op het slechte pad is gegaan, in de gevangenis heeft gezeten komt weer vrij. Hij neemt zich voor het nooit meer te doen. Hoe zou hij zich met zijn deskundigheid op een positieve manier voor de samenleving kunnen inzetten?
22. Het komt regelmatig voor dat leerlingen het schoolsysteem plat leggen met een DDos-aanval. Hoe voorkom je dat leerlingen dat doen?
23. Hoe zorg je dat hackende leerlingen zich positief voor de school inzetten?
24. Wat kan school meer doen voor digitaal briljante leerlingen dan nu gebeurt?
25. Stel je bent ouder van een whizzkid, handig met technologie, en heel goed in hacken. Welke opleidingsadvies zou je je kind geven?

De bovenstaande voorbeeldvragen komen uit het *Handboek Digitale Geletterdheid*, dat in het najaar verschijnt en te vinden zal zijn via www.kennisnet.nl.